

IRAKSAK DÜŞÜNME ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Uzman Psik. Danışman Fatih ORDU

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kemal YÖNTEM

Nevşehir Üniversitesi, muskemtem@hotmail.com

ÖZET

Iraksak düşünme yaratıcılık becerileriyle ilişkilidir (Ferrandiz ve diğerleri, 2017; Heller, 2004) . Siegel ve Bugg'a (2016) göre, yaratıcılık bilimsel araştırmalarda ağırlıklı olarak yaratıcı düşünce potansiyelini değerlendiren iraksak düşünceyle ölçülür. Aslan (2001) yaratıcılığın, kendine has özellikleri olan bir ürün ortaya koyabilen ve var olan sorunların çözümüne yönelik özellikleri içeren zihinsel süreçler olduğunu belirtmektedir. Kaufman (2002) mevcut verilerden yola çıkarak yeni, farklı ve çok sayıda fikirler geliştirilmeyi iraksak düşünme (divergent thinking) olarak değerlendirmektedir. Heller (2004) iraksak düşüncenin bir yaratıcılık göstergesi olduğunu ifade etmektedir. Bu araştırmanın amacı, 18 yaş üstü, yetişkinlerin iraksak düşünme öz değerlendirme düzeylerini belirlemeye yönelik bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için öncelikle veri setinin yarısı ile (n=254) açımlayıcı faktör analizi diğer yarısı ile (n=255) doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda 28 maddeden oluşan deneme formu uygulanmıştır. Oblik döndürme yöntemine dayalı açımlayıcı faktör analizi çalışmaları ölçeğin 21 maddeli, iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin birinci faktörünün özdeğeri 6.90, ikinci faktörünün özdeğeri 3.94 olarak bulunmuştur. Elde edilen iki faktörlü yapının toplam varyansı % 50.66 düzeyindedir. Ölçeğin tamamına ait cronbach α güvenilirlik katsayısı .91 iken alt faktörlere ait cronbach α güvenilirlik katsayısı .92 ve .85'dir. Ayrıca madde toplam korelasyonları tüm maddeler için .50'nin üzerindedir. maddelerin faktör yük değerleri .48 ile .81 arasında, ortak faktör varyansları ise .35 ile .67 arasında değişmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi bulgularına göre uyum iyiliği indisleri ve maddelerin t ve standart değerleri kabul edilebilir sınırlardadır. Sonuç olarak geçerlik ve güvenilirliğe ilişkin bulgular ulaşılan nihai formun, iraksak düşünce öz değerlendirme düzeyini ölçebileceğine işaret etmektedir

Anahtar Kelimeler: Iraksak düşünme, iraksak düşünce öz değerlendirme, ölçek geliştirme.

DEVELOPING A DIVERGENT THINKING SELF EVALUATION SCALE

Uzman Psik. Danışman Fatih ORDU

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kemal YÖNTEM

Nevsehir University, muskemtem@hotmail.com

ABSTRACT

Divergent thinking is related to creativity skills (Ferrandiz et al., 2017; Heller, 2004). According to Siegel and Bugg (2016), creativity is predominantly measured in scientific research with divergent thinking tasks that assess the potential for creative ideation. Aslan (2001) states that creativity is mental processes that is distinct from existing ones, has its own characteristics, is capable of producing a product, or is of an ideological dimension, and has characteristics to solve existing problems.. Kaufman (2002) considers the divergent thinking is to develop new, different and multidimensional ideas by using current datas. The purpose of this study is to develop a scale to determine the divergent thinking self evaluation of adults over the age of 18. For this purpose, a test form consisting of 28 items was applied. As a result of the analysis, 21 items were found with the factor load value of .45 and above. The total variance of structure obtained in the 2 factor is %50.66. After that, Confirmatory Factor Analysis was carried out on the other half of the data set. The goodness of fit values for the tested models were acceptable. The Cronbach α internal consistency coefficient for the whole scale was .91, while the Cronbach α internal consistency coefficients for the subscales.92 and .85. It is concluded that the findings on validity and reliability indicate that the final form can measure divergent thinking self evaluation.

Keywords: Divergent thinking, divergent thinking self evaluation, scale development.